

Skötselplan för naturreservatet Bjällingsmåla i Nybro kommun

Syfte med områdesskyddet

Syftet med reservatet är att bevara och utveckla biologisk mångfald samt främja friluftslivet.

Beskrivning av området

Administrativa data

Objektnamn	Bjällingsmåla
Skyddsform	Naturreservat
Län	Kalmar län
Kommun	Nybro
Församling	Bäckebo
Naturgeografisk region	Sydöstra Smålands skog och sjörika slättområden
Karta	Ekonomisk karta 05621
Lägesbeskrivning	Söder om Stora Hindsjön i anslutning till Alsterbro
Fastigheter	Bjällingsmåla 1:41
Markägarkategori	Kommun
Gräns	Se bilaga 1
Förvaltare	Tekniska kontoret i Nybro kommun
Areal	68 ha (hektar) varav 45 ha produktiv skogsmark

Historisk och nuvarande markanvändning

På 1960-talet köpte Nybro kommun fastigheten Bjällingsmåla 1:41 för samhällsändamål. Sedan dess har kommunen bedrivit visst skogsbruk inom området. Aktiviteten har dock varit mycket låg, vilket har skapat förutsättningar för de områden med höga naturvärden som ingår i reservatet. Skogsmiljön präglas av närheten till Alsteråns vattenssystem och Stora Hindsjön samt förekomsten av grönsten. Inslaget av grönsten ger ett för kommunen rikare växt- och djurliv än vad som är normalt. Norr om Frösekevägen i det stora lövskogsområdet (avd 15 och 17) finns odlingsrösen och andra kulturlämningar. Ett mindre granbestånd norr om den mindre kraftledningen kan ha sitt ursprung i nedlagda åkrar. Detta område är bördigt medan områdena väster och öster om är kargare med hållar och block, där möjligen skogsbete förekommit för kanske mer än 50 år sedan. De senaste åren har cirka 1000 m³ gran gallrats

bort från reservatsområdet. Inom området finns två kraftledningar, en skogsbilväg samt en badplats.

Biologiska och kulturhistoriska bevarandevärden

Inom området finns en stor nyckelbiotop samt två områden med höga naturvärden, se beskrivningar nedan och kartbilaga 3:1. Kulturhistoriska värden finns i form av odlingsrösen (se ovan).

Prioriterade bevarandevärden

Bevara och utveckla de stora naturvärdena inklusive biologisk mångfald och förutsättningarna för friluftsliv och rekreation. Ett f d hygge är värdefullt för nyskapande av höga naturvärden.

Mål och föreskrifter för skötsel av reservatet

Området delas in i nio olika skötselområden se kartbilaga 3:1. För skötsel gäller generellt att granuppslag hålls efter och att all död ved lämnas kvar i befintligt skick. Vindfälln lämnas kvar så långt möjligt. Lutande träd och rotvältor åtgärdas för att undvika fara.

Område A:

Omfattar avdelningarna 15, 16, 17, 23 del av samt 32.

Beskrivning: Avdelningarna 15 och 17 (äldre lövblandskog) omfattar den nyckelbiotop, som är reservatets kärna. Den består av urskogsliknande, varierad och olikåldrig lövskog, där den grova granen gallrats bort, med undantag av ett bestånd norr om kraftledningen (se ovan).

Vidare finns varierat buskskikt, rikt örtskikt och gott om död ved i form av lågor, högstubbar, torrträd och hålträd. I väster finns en grund ravin med bl a alsumpskog.

Dominerande trädslag är ek, lönn och grov asp. Vidare finns björk, rönn, hassel, alm, ask, hagtorn och viden samt mot sjöstranden inslag av barrträd.

Kännedomen om områdets insekter är bristfällig, men biotopens utseende tyder på att åtskilliga rödlistade skalbaggar bör höra hemma här. Samma sak bör gälla ett antal rödlistade småfjärilsarter samt den asplevande spinnaren rysk högstjärt (VU). Släktingen svartfläckig högstjärt (NT) påträffades 2004-05-17. Vidare bör lokalen med sina lavrika ekar passa den mycket sällsynta vita lavmätaren (EN).

Mindre hackspett (VU) är observerad under häckningstid. Vidare har gröngöling har noterats, vilken även den är en indikator på rik lövskogsmiljö.

Den rödlistade blomskägglaven (NT) är en karaktärsart för området. Den för en tynande tillvaro i Sverige och tycks ha sitt starkaste fäste i södra respektive norra delen av Högsby och Nybro kommuner. Vi har således ett speciellt ansvar för denna lav i denna region.

Ett antal signalarter har påträffats i området. För indikation på rödlistade lägre växter är fällmossan viktig. För rik lövskogsmiljö i övrigt gäller som indikatorer de noterade örterna myskmadra, tandrot, vätteros, grönpörola, rankstarr, vispstarr, sårläka och skogssallat. De tre sistnämnda indikerar också grönstensinslag.

Bland sällsynta växter som påträffats kan nämnas bergmynta, vårvicker och vispstarr. Listan över svampar innehåller den sällsynta sälgläppen, rosa rättikhätta, taggticka, gullticka,

klyvblad, stinksvamp, rödgul taggsvamp, kantöra, epålettsvamp, klubbmurkling, lysticka, trattnavling, mörk nagelskivling, luden vitrisk och grönmussling.

Avdelning 16 (medelålders barrblandskog). Tallen dominerar i sydöstra delen, medan granen i det strandnära området vid sjön har tagits bort sedan 1996. Lite tall finns kvar vid stranden. I stort har området omvandlats till ett glest lövskogsområde. Avdelning 23, västra delen norr om kraftledningen, utgörs av lövdominerad skog med asp, tall, ek, björk m m. Avdelning 32 (medelålders grandominerad skog). Ligger i anslutning till nyckelbiotopen. Här finns gott om död ved.

Mål: Områdets höga naturvärden ska bevaras för framtiden.

Åtgärder: Området lämnas för fri utveckling.

Område B

Omfattar avdelningarna 18, 19 och 20.

Beskrivning: Beståndet utgörs av relativt gammal delvis olikåldrig gles tallskog med inslag av ek på bergbunden mark. Här finns estetiskt tilltalande strandnära natur, som är relativt lätt att vandra i. På 19 finns en badplats. Den glesa solexponerade och långsamväxande tallskogen är en god miljö för vissa lavar (bl a den nordliga torsklaven) och är sannolikt en god insektsbiotop. Den rödlistade kanderlabersvampen (NT) finns i bestånd 20 och är en mycket stark signalart för skyddsvärda lövskogsbestånd.

Mål: Områdets höga natur- och rekreationsvärden ska bevaras för framtiden.

Åtgärder: Området lämnas för fri utveckling.

Område C

Omfattar avdelning 33.

Beskrivning: Området utgörs av ett f d hygge med barrträdsplantering som kompletterats med ett stort lövuppslag gynnat av den höga boniteten. Innan hygget togs upp var beståndet en del av det lövskogsområdet på 15 och 17. Rådande markförhållanden medför svårigheter att omföra området till barrskog. Området bör istället utvecklas till fritt växande lövskog.

Mål: Området ska i framtiden ha naturvärden i klass med nyckelbiotopen.

Åtgärder: Överståndarna tas bort. I övrigt fri utveckling, så när som på att all planterad gran tas bort inom en 10-årsperiod.

Område D

Omfattar avdelning 21.

Beskrivning: Området utgörs av medelålders till äldre talldominerad skog med visst lövinslag, främst ek.

Mål: Området ska i framtiden bli gammal gles tallskog med visst lövinslag – biotop för vedinsekter.

Åtgärder: En tredjedel av tallen, all gran samt visst löv gallras bort. Naturvårdsbränning kan bli aktuell.

Område E

Omfattar avdelningarna 26 del av, 29 och 37.

Beskrivning: Avdelning 26 är ett litet glest lövskogsbestånd.

Avdelning 29 utgörs av äldre talldominerad skog. I ett mindre område i gränsen till 30 finns ett fuktigare parti med en blandning av gran och lövskog (främst asp men även ek, lönn, rönn, oxel och hassel). Självgallring pågår och där finns rikligt med döda och döende träd. Detta

parti är värdefullt för insektsfaunan och de minst två par mindre hackspett som finns i reservatet. På ekarna finns den rödlistade blomskägglaven (NT). (Se vidare "asp i granskog" i nyckelbiotopsinventeringen). Mitt i beståndet i nordsydlig riktning sträcker sig en lång bergshäll som är glest beskogad med tall, men med många torrakor. Överhuvudtaget är marken i hela beståndet fattig, varför mängden sly är minimal. Området bör vara av värde för tallevande (ved-)insekter.

Avdelning 37 (inklusive 31(yngre tallbestånd)) utgörs av medelålders ekdominerad blandlövskog och är första generationen skog på f.d. betesmark, vilket också överensstämmer med markfloran. Eken växer i blandning med framför allt asp och björk, men även tall förekommer. I området finns flera andra trädslag. Skogstypen tyder på att beståndet har stora naturvärden. Dungar av grov asp, blöta partier med al, säl, döda träd etc bör lämnas orörda. Gran och en del lövskog har gallrats bort för att gynna en grov lövskog på de torrare partierna. Här finns dock gott om eksly.

I den smala remsan mellan bestånden 30 och 38 i anslutning till kraftledningsgatan finns dels ett kärr, dels en lövblandskog med rikligt inslag av död ved och lågor (ingår i objekt "asp i granskog" i nyckelbiotopsinventeringen). På ekarna i detta parti växer även rikligt med blomskägglav (NT).

I partiet sydost om kraftledningen finns en del grov asp, tall och ek samt död ved.

Mål: Områdets höga natur- och rekreationsvärden ska bevaras för framtiden varvid skogspartierna utvecklas till ännu grövre lövskog.

Åtgärder: Området lämnas i stort för fri utveckling. Dock bör röjning av eksly ske på torrare partier i avdelning 37 nordväst om kraftledningen, så att markfloran kan bibehållas.

Område G

Beskrivning: Utgörs av en tallplantering, avdelning 30, med tall av sämre kvalitet och lövinslag på gammal åkermark.

Mål: Ökade naturvärden i form av olikåldrig lövskog skapas.

Åtgärder: Avverka tallen och lämna resten för fri utveckling.

Område H

Beskrivning: Utgörs av avdelning 22, strandmad (impediment).

Inga åtgärder.

Område I

Beskrivning: Två kraftledningsgator, där servitutsägarna står för skötseln. Den norra, som tillhör Nybro Elnät har ej någon "gata" markerad på kartmaterialet, men utgångspunkten är att den maximalt är 20 m bred.

Åtgärder: Normal kraftledningsverksamhet.

Dokumentation och uppföljning

- Dokumentation av skötselåtgärder
Naturvårdsförvaltaren ska dokumentera var och när åtgärden utförts, av vem, kostnad och finansiering. Årlig genomgång med tillsynsmyndigheten föregår alla åtgärder.
- Uppföljning av kvalitetsmål och skötsel mål

Uppföljning av kvalitetsmålen och skötselmålen ska kopplas till uppföljning av FSC-rutin.

Finansiering

Utmärkning av reservatet, framtagande och uppsättning av informationstavla, parkering bekostas av kommunen.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet, när
Fortlöpande borttagande av uppväxande gran	Alla skötselområden	Tekniska kontoret ⁽⁴⁾	1, därefter 3
Överståndare samt planterad gran tas bort inom 10 år	Skötselområde C	Tekniska kontoret ⁽⁴⁾	2
Utgallring av en tredjedel av tallbeståndet samt borttagning av gran	Skötselområde D	Tekniska kontoret ⁽⁴⁾	1
Fortlöpande borttröjning av eksly	Skötselområde E, avd 37, NV kraftledning	Tekniska kontoret ⁽⁴⁾	1, därefter 2
Planterad tall tas bort	Skötselområde G	Tekniska kontoret ⁽⁴⁾	3

(1): Högsta prioritet, (2): Mycket hög prioritet, (3): Hög prioritet (4): Skötselåtgärderna kan utföras av den som Nybro kommun anlitar för att sköta kommunens skogar i övrigt.